

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Tööst põhjustatud haiguste ja kutsehaiguste diagnoosimise ning tööst põhjustatud tervisekahjustuste kahjuhüvitamise süsteemi uuring
-------------------------	--

Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5) või	Jah
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)	
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>	
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?	Vastutava töötleja kätte ei liigu andmed. Volitatud töötleja, kes teostab andmeanalüüsi, on Eesti Rakendusuringute keskus Centar . Andmekaitse spetsialist: Epp Kallaste e-post: epp.kallaste@centar.ee tel. 56667440
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>	Taotlus on esitatud samaaegselt Sotsiaalministeeriumi eetikakomiteele
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>	Jah, lisatud küsitluse ja intervjuude ankeedid, sh nõusolekuvormid

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Reg kood: 70003158 Aadress: Suur-Ameerika 1 15001 Tallinn Harju maakond

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

² Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötlejad.

	Kontakt: Eneken Sepa telefon +372 5875 9696 e-post eneken.sepa@mkm.ee
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-

2. Volitatud töötleva üldandmed³	
2.1. Volitatud töötleva nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Eesti Rakendusuringute Keskus Centar OÜ Reg kood: 11343217 Aadress: Rävälä 11-8, 10143 Tallinn Kontakt: Epp Kallaste, e-post: epp.kallaste@centar.ee , tel. 56667440
2.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-
2.3. Volitatud töötleva nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Tööinspeksioon Registrikood: 70001969 Aadress: Mäealuse 2/3, 12618 Tallinn Kontaktisik: Krista Vaikmets Krista.Vaikmets@ti.ee
2.4. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-
2.5. Volitatud töötleva nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Statistikaamet Reg kood: 70000332 Aadress: Tatari tn 51, 10134, Tallinn Kontakt: Tea Vassiljeva tea.vassiljeva@stat.ee
2.6. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-
2.7. Volitatud töötleva nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Töötukassa Registrikood: 74000085 Aadress: Lasnamäe 2, Tallinn 11412 Kontaktisik: Mare Loos Mare.Loos@tootukassa.ee
2.8. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-
2.9. Volitatud töötleva nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Sotsiaalkindlustusamet Reg kood: 70001975 Aadress: Paldiski mnt 80, 15092 Tallinn Kontaktisik: Katrin Välling,

³ Volitatud töötlevate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötlevad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötleva, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötleva on volitatud töötlevale andnud volituse inspeksioonile taotluse esitamiseks.

	e-post: Katrin.Valling@sotsiaalkindlustusamet.ee
2.10. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-

<p>3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus?</p> <p><i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.</i></p>	<p>Isikuandmete kaitse seaduse (edaspidi IKS) § 6 kohaselt on lubatud isikuandmete töötlemine teadus- ja ajaloouringu ning riikliku statistika vajadusteks ning sama paragrahvi lõike 5 kohaselt loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil ja nende koostamiseks on täidesaatval riigivõimul õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse ning töödelda saadud isikuandmeid. IKS § 6 lõikest 1 tulenevalt võib isikuandmeid andmesubjekti nõusolekuta teadus- või ajaloouringu või riikliku statistika vajadusteks töödelda eelkõige pseudonüümitud või samaväärset andmekaitse taset võimaldaval kujul ning enne isikuandmete üleandmist teadus- või ajaloouringu või riikliku statistika vajadustel töötlemiseks asendatakse isikuandmed pseudonüümitud või samaväärset andmekaitse taset võimaldaval kujul andmetega.</p> <p>Palume võimalust kasutada uuringus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Küsitlusele vastama kutsumiseks isikute kontaktandmeid. Töödeldavate andmete koosseis: <ol style="list-style-type: none"> a. nimi b. e-posti aadress c. tööst põhjustatud tervisekahju liik (kutsehaigus, tööõnnetus, tööst põhjustatud haigus) 2. Registrate ühendatud pseudonüümitud andmeid 3. Statistikaameti riikliku statistika otstarbel tehtud valimipõhiste küsitluste pseudonüümitud andmestikke – Eesti tööjõu-uuring (ETU) ja Eesti tööelu-uuring (TEU) <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevusvaldkonna piiritleb Vabariigi Valitsuse seadus, mille § 63 lõike 1 kohaselt kuulub ministeeriumi valitsemisalasse muuhulgas riigi majandus-, ettevõtlus-, tööhõive- ja tööturupoliitika kavandamine ja elluviimine; töösuhete ja töökeskkonna korraldamine ning</p>
--	---

	<p>võrdse kohtlemise ja soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja koordineerimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.</p> <p>Samu eesmärke kinnitab ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi põhimäärus (Vabariigi Valitsuse 23.10.2002 määrus nr 323, edaspidi põhimäärus). Põhimääruse §-s 10 on täpsustatud, et ministeeriumi tegevuse eesmärgiks on luua eeldused Eesti majanduse konkurentsivõime ja tootlikkuse kasvuks töötades välja ja viies ellu riigi majandus-, ettevõtlus-, tööhõive-, tööturu- ja maakasutuspoliitikat.</p> <p>Taotluse esitaja lähtub oma töös täiendavalt IKS-s täidesaatvat riigivõimu puudutavatest õigustest ja kohustustest. IKS § 6 lõike 5 alusel on täidesaatval võimul võimalik analüüsida andmeid poliitika kujundamise eesmärgil. Teadusuuringuks on ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil.</p> <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (tellijana) viis läbi riigihanke (viitenr 284816), mille tulemuste põhjal volitas Eesti Rakendusuuringu Keskus Centar OÜ (töövõtjana) uuringut läbi viima 6. jaanuaril 2025 sõlmitud lepinguga nr 5-4/2-1. (vt taotluse lisa 2)</p>
--	---

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmärke ja püstitatud hüpooteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

Eesti tööealine elanikkond kahaneb ja vananeb ning üha olulisem on hoida tööturul inimesi tervena ja aktiivsena võimalikult kaua. Oluline osa selles on tööst põhjustatud tervisekahjude ennetamisel ja kompenseerimisel⁴. Praegune tööst põhjustatud haiguste (edaspidi TPH) ja kutsehaiguste (edaspidi KH) diagnoosimine ning tööst põhjustatud tervisekahjustuste (st KH-d, TPH-d ja tööõnnetused (edaspidi TÕ)) kahjuhüvitamise süsteem on Eestis puudulik. KH-d on aladiagnoositud – KH-de diagnoosimine on pikk ja keeruline protsess, sh on töötervishoiuarstidel keeruline seostada tekkinud tervisekahjustust töötingimustega (näiteks on tööandjate riskianalüüsid ebakvaliteetsed). TPH diagnoosimisele ei järgne sisulisi jätkutegevusi – näiteks puudub kohustus tööandjat diagnoosist teavitada ja seega ei ole tööandjal võimalik rakendada meetmeid sarnaste juhtumite ennetamiseks ning Tööinspeksioonil (edaspidi TI) ei ole kohustust uurida TPH-sid. Samuti ei ole tööst põhjustatud tervisekahjude kahjuhüvitamine efektiivne – näiteks tööandjad ei näe enda tegevusel või tegevusetusel seost töötaja tervisemurega ning keelduvad kahjuhüvitise maksmisest, mistõttu peavad töötajad pöörduma oma nõudega tööandja

⁴ Riigikontrolli aruanne Riigikogule. Tallinn, 2018. Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest 2017.-2018. aastal. Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/3161/1201/8003/RK_14112018_uv.pdf#.

vastu kohtusse, mis on kulukas ja aeganõudev protsess. Samuti on tekitanud Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi SKA) makstav tööõnnetuste ja kutsehaiguste kahjuhüvitise kord osapooltes mitmeid murekohti (näiteks kas ja kuidas peaks SKA võtma arvesse kahjuhüvitise maksmisel töötaja osalist või puuduvat tööväime, kuidas hinnata kahju tekkimist ja selle suurust vanaduspensionistidele) (vt põhjalikumalt kirjeldust tööga seotud tervisekahjustuste diagnoosimise ja hüvitamise probleemidest uuringu tehnilisest kirjeldusest, taotluse Lisast 2).

Aastakümnete jooksul on üritatud Eestis leida TÕ ja KH põhjustatud tervisekahjustuse kahjuhüvitamise süsteemile asjakohasemaid ja efektiivsemaid lahendusi (näiteks tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustus), kuid muudatusteni pole osapoolte vahelise kokkuleppe puudumise tõttu jõutud. Viimati, 2018. aastal, töötati välja tööõnnetuskindlustuse väljatöötamise kavatsus, kuid eelnõu koostamiseni osapoolte toetuse puudumise tõttu ei jõutud.

2. mail 2022. aastal sõlmisid Eesti Ametiühingute Keskliit, Eesti Töandjate Keskliit ja Sotsiaalministeerium hea tahte kokkuleppe⁵ sooduspensionite reformimiseks, mille raames lepiti kokku, et sotsiaalpartnerid räägivad läbi ja lepivad kokku tööst põhjustatud haiguste (sh kutsehaiguste) kiire hüvitamise süsteemi põhimõtetest ning et seda hakatakse rakendama täies mahus hiljemalt soodustingimustel vanaduspensionite staaži kogumise lõpukuupäevast. Seega on Eesti riik võtnud ülesande hinnata, millised lahendused tööst põhjustatud tervisekahju tuvastamiseks ning kompenseerimiseks oleks võimalik kasutusele võtta ja ülesande täitmiseks on vaja analüüsida täpsemalt praegust protsessi tervisekahju tekkimisest, selle diagnoosimisest, tööga seose tuvastamisest, kahjuhüvitiste taotlemisest ja saamisest.

Eeltoodust tulenevalt on uuringu eesmärk:

- 1) kaardistada TPH ja KH diagnoosimise probleemkohad ning töötada välja võimalikud lahendused nende ületamiseks;
- 2) kaardistada tööst põhjustatud tervisekahjustuste kahjuhüvitamise süsteemi probleemid, töötada välja võimalikud lahendused ning analüüsida nende mõjusid.

Uuringu meetodilisteks osadeks on järgmised andmete kogumise ja analüüsimise etapid:

- 1) **Küsitlus KH või TPH diagnoosiga või TÕ-sse sattunud töötajate seas**, et kirjeldada tervisekahju tuvastamise protsessis olevad probleemkohad töötaja vaatest ning hinnata erinevatest allikatest (sh tööandjaga kokkuleppel) saadud tervisekahjude kompensatsioonide taotlemist ja saamist.
- 2) **Registriandmete analüüs**, et kirjeldada tööst põhjustatud tervisekahju levikut ja kompenseerimise ulatust SKA-st ja Töötukassast (edaspidi TK) makstavate hüvitistega.
- 3) **Statistikaameti küsitluste andmete analüüs**, et hinnata tööst põhjustatud tervisekahju tegelikku (inimeste enesehinnangulist) levikut ja võrrelda seda registreeritud registriandmetega.
- 4) **Eesti olukorra dokumendianalüüs**, et kirjeldada praegust tööst põhjustatud tervisekahju tuvastamise ja kompenseerimise süsteemi, ulatust ja kaardistada varasemalt leitud süsteemi probleemkohad.
- 5) **Intervjuud sidusrühmade ekspertidega**, et kirjeldada praegust süsteemi, selle probleemkohti ja sobivaid lahendusi erinevate osapoolte vaatest (sh TI, SKA esindajad, töötervishoiuarstid, sh PERH-i kutsehaiguste ja töötervishoiu keskuse esindajad, perearstid, kindlustusfirmad, töötajate ja tööandjate esindusorganisatsioonid).
- 6) **Intervjuud töötajate ja tööandjatega**, et kaardistada töötaja teekond tööga seotud haiguse tekkimisest kuni selle diagnoosimiseni, tööga seotuse tuvastamiseni ja tööst põhjustatud kahju hüvitamiseni, inimeste tunnetatud probleemid teekonnal ja lahendused.

⁵ <https://sm.ee/uudised/allkirjastati-hea-tahte-kokkulepe-sooduspensionite-reformimiseks>

Samuti tööandjate probleemkohad ja lahendused töötajate tööst põhjustatud tervisekahju tuvastamisel ning kahjude hüvitamisel.

- 7) **Teiste riikide praktikate analüüs**, tööga seotud haiguste diagnoosimisel ja tööga seotuse tuvastamisel.
- 8) **Lahenduste väljatöötamine**, mõjuanalüüs ja tulemuste valideerimine.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Isikuandmete töötlemine on uuringus möödapääsmatu mitmel põhjusel, aidates koguda ja analüüsida terviklikku teavet tööst tingitud tervisekahjude ning nende hüvitamise kohta. Alljärgnevalt kirjeldame isikuandmete töötlemise etappe ja nende vajalikkust uuringu osade kaupa, kus isikuandmeid töödeldakse.

- 1) **Tööst põhjustatud tervisekahjuga inimeste küsitluse** kutsete saatmisel (isiku kontaktandmete töötlemine isiku nõusolekuta) on vaja töödelda TI-st isikute sihtrühma kuulumise andmeid. Kuna TI registris on kontaktandmed ebatäielikud ning varasemate aastate kohta puuduvad e-posti aadressid, tuleb kontaktandmed siduda rahvastikuregistrist (edaspidi RR) saadavate andmetega. Isikuandmeid töödeldakse ilma nõusolekuta kuni küsitluskutsete saatmiseni. Küsitluses osalemine toimub aga vabatahtlikult – vastajad saavad nõusoleku anda või selle andmisest keelduda küsitlusankeedi avalehel (vt taotluse lisa 4). Küsitluse kestel on võimalik loobuda vastamisest, poolikuid vastused kustutatakse ning neid analüüsi ei kaasata, ning juba täidetud küsitluse andmete töötlemise nõusolek on võimalik tagasi võtta kuni pseudonüümimiseni, pöördudes selleks volitatud töötleja poole. Nõusoleku tagasi võtnud vastajate vastused kustutatakse ning neid analüüsi ei kaasata.

Pärast küsitluse lõppu ja kogutud andmete pseudonüümimist ühendatakse küsitluse andmed loetelu järgnevas punktis 2 nimetatud registriandmetega. Seda tehakse selleks, et saada terviklik ülevaade olukorrast, hoida küsitlusankeedi pikkus mõistlikuna ja mitte küsida inimestelt andmeid, mis on juba registriandmetes olemas.

Tööst põhjustatud tervisekahjuga inimeste küsitlemine on oluline mitmel põhjusel. Eestis põhineb tervisekahjude hüvitamine võlaõigusseadusel, mille kohaselt peaksid töötaja ja tööandja omavahel kokku leppima kahjude hüvitamises. Paljud töötajad on pidanud oma õiguste eest kohtus võitlema, mis on ajamahukas, keeruline ja sageli ebakindla tulemusega protsess. Arvatakse, et just selle tõttu jääb suurel osal töötajatest hüvitis üldse taotlemata ja saamata. Mõned tööandjad on küll kasutusele võtnud vabatahtliku kindlustuse, kuid puudub ülevaade selle levikust ja toimivusest. Küsitlusega kogume infot nii hüvitise taotlemise ja saamise kohta kui ka töötajate hinnanguid kahjudele, mis registriandmetest ei selgu. Selliseid andmeid pole seni kogutud ning alternatiivseid allikaid nende saamiseks ei ole.

Küsitluse andmeteta pole võimalik hinnata tööst põhjustatud tervisekahjude hüvitamise süsteemi muudatuste mõju ulatust Eestis. Lisaks aitab küsitlus mõista, millised probleemid esinevad tööga seotud haiguste diagnoosimisel ja töötingimustega sidumisel. Kuna tööga seotud haiguste väljakujunemine võtab aega ning nende seostamine töötingimustega on keeruline, aitab küsitlus kaardistada töötajate kogemusi ja takistusi diagnoosimise ja tööga seose tuvastamise protsessis.

Küsitluse sihtrühma moodustavad Tööinspeksioonis töötervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel registreeritud tervisekahjuga inimesed. Seetõttu on küsitluse kutsete saatmiseks

ainus võimalus kasutada registriandmeid. Alternatiivse meetodina juhuslik valim elanikkonnast ei ole võimalik, kuna tööst põhjustatud tervisekahjuga inimesi on väga vähe ja neid ei ole võimalik juhuslikult leida. Samuti ei oleks representatiivne küsitlus kutsehaigete seltside ja ühingute kaudu. Ühingutesse kogunevad inimesed ei ole läbilõige sihtrühmast ja ei esinda inimesi, kes ühingutesse ei kuulu. Ühingute kaudu tehtud küsitlus annaks kallutatud tulemuse ning ei kajastaks korrektselt hüvitise taotlemise ja saamise olukorda. Seetõttu on registriandmetel tehtud valimi kasutamine ainus sobiv küsitluse tegemise võimalus.

- 2) **Registriandmete analüüsiks** on tarvilik siduda andmed TI, SKA, TK registritest ja RR-st. Andmete analüüs toimub pseudonüümitud kujul, andmete väljavõtte tegemiseks liigub registre vahel pseudonüümimise võti.

Seotud registriandmete analüüsita pole võimalik saada ülevaadet registreeritud tööst põhjustatud tervisekahju (KH, TPH ja TÕ) levikust, sellest, kui paljudele maksab tööst tuleneva tervisekahju hüvitist SKA ja kui paljud saavad töövõimetoetust. SKA hüvitab tööandja õigusjärglaseta lõppemise korral tööandja poolt isikule tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud tervisekahjustuse või surma tõttu tekitatud varalise kahju. TK maksab töövõimetoetust inimestele, kellel on tuvastatud töövõime kadu. Selleks, et saada ülevaade sellest, kellele ja millises ulatuses SKA hüvitisi ning TK toetusi maksab, on vaja siduda need andmed TI andmetega. Lisaks sellele, et registriandmete analüüs annab ülevaate registreeritud tööst põhjustatud tervisekahjuga inimestest ja nende riiklikest töövõimekaotusega seotud hüvitistest, kasutame andmeid sisendiks lahenduste mõjuanalüüsile, kus tuleb hinnata mõjutatava sihtrühma suurust, kahjude ulatust ning hüvitiste suuruse muutuse mõju, sh meetmetega kaasnevat kulu ja tulu suurust ühiskonnale.

- 3) **Intervjuud töötajate ja tööandjatega** isiku nõusolekul (vt taotluse lisa 3).

Erinevalt tööst põhjustatud tervisekahjuga inimeste küsitlusest, mis keskendub kvantitatiivsetele andmetele, pakuvad intervjuud sügavamalt kvalitatiivset sisendit tööst põhjustatud tervisekahju tuvastamise ja hüvitamise protsessi mõistmiseks. Küsitluses kogutakse eelkõige üldistatavaid kvantitatiivseid andmeid kinniste küsimustega (valikvastused, arvulised vastused vmt). Protsessi kirjeldamiseks ja selle sidumiseks inimese olukorraga on vajalik intervjuudega koguda põhjalikumaid, konteksti mõista aitavaid andmed tervisekahju tekkimise, tuvastamise ja kahju hüvitamise kohta. Seejuures on vajalik koguda selle protsessi kirjeldamiseks sisendit nii töötajatelt kui tööandjatelt. Kuna tööst põhjustatud tervisekahju tekkimine tähendab, et töötervishoiu ja ohutuse tagamine ebaõnnestus, siis on vajalik edaspidise kahju ära hoidmiseks teha muudatusi. Intervjuud annavad sisendi sellesse, kuidas senised tervisekahju tuvastamise ja hüvitamise skeemid töötervishoiu ja -ohutuse juhtimist mõjutavad ning kuidas osapooled tunnetavad, millised nendes skeemides aitaksid seda paremini teha.

- 4) **Statistikaameti küsitlusandmete analüüs.** Statistikaameti küsitlusandmed on kogutud riikliku statistika tegemiseks valimipõhisena, osaliselt agregeeritud tunnustega (nt asukohad maakonna täpsusega, majandustegevusalad agregeeritud), Statistikaameti poolt pseudonüümitud ning analüüsi läbi viivatele Eesti Rakendusuuringu Keskuses Centar analüütikutele anonüümsed. Antud uuringus taaskasutatakse juba olemasolevaid ETU ja TEU andmeid. Kogu analüüs toimub Statistikaameti serveris teadlaste keskkonnas ning kõik agregeeritud analüüsitulemused läbivad enne serverist väljastamist Statistikaameti poolse aimatavuse kontrolli, mis tagab et väljastatud andmetabelid ei võimalda ühtegi uuringus osalejat tuvastada.

ETU ja TEU aitavad hinnata tööga seotud registreeritud tervisekahju aladiagnoosimist. Neis uuringutes kajastub inimeste enda hinnanguline tervisekahju ja selle tööga seotus ka juhul, kui inimene pole taotlenud selle registreerimist või puudub otseselt tuvastatud seos tööga. Registriandmete ja inimeste ütluse põhise tööga seotud tervisekahju leviku erinevus annab hinnangu aladiagnoosimisele. Kuigi see meetod ei anna täpset aladiagnoosimise hinnangut (sest inimesed ei pruugi alati osata seostada oma terviseprobleeme tööga või hinnata tööandja rolli kahju tekkimisel), on see siiski parim võimalik viis saada ülevaade registreerimata juhtudest. Alternatiivsed meetodid, nagu ekspertarstide hinnangud või uute, laiaulatuslike ja esinduslike töötajate küsitluste läbiviimine, oleksid äärmiselt kulukad ja ajamahukad, pakkudes samal ajal piiratud lisandväärtust võrreldes juba olemasolevate andmetega. Seetõttu on olemasolevate küsitlusandmete analüüs praktiline ja tõhusaim lahendus.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 28 sätestab igatüüpi õiguse tervisekaitsele ja riigi abile vanaduse, töövõimetuse, toitjakaotuse ja puuduse korral. Tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustuse vajadusest räägivad sotsiaalpartnerid juba alates 1990ndatest. Praeguse sooduspensionite reformi taustal on sotsiaalpartnerid sõlminud kokkuleppe, mille kohaselt luuakse piisav tööst põhjustatud tervisekahju hüvitamise süsteem hiljemalt sooduspensionite kaotamise hetkeks. Selleks, et välja töötada uus süsteem või olemasoleva süsteemi parandused, on vaja olemasolevat süsteemi terviklikult kirjeldada ja analüüsida ning uued lahendused välja töötada arvestades olemasoleva süsteemi osi.

Eestis on tööst põhjustatud tervisekahju aladiagnoositud. Tööst põhjustatud tervisekahju kulu kannavad ühiskond solidaarse sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalabi näol, töötaja saamatajäänud tulu ja moraalse kahjuna, tööandjate otsene osalus tervisekahju kandmisel on vähene, isegi juhul kui tööandja tegevus või tegevusetus töötervishoiu ja -ohutuse tagamisel on tervisekahju põhjustanud. Olemasolevas tööst põhjustatud tervisekahju tuvastamise ja hüvitamise süsteemis on palju puudujääke (nt segadused tööst põhjustatud haiguse ja kutsehaiguse eristamisel, kahjuhüvitise arvutamisel, kahjuhüvitise nõude üleminekul riigile tööandja likvideerimisprotsessis, töötervishoiuarsti kohustustes ja võimalustes tööandjalt diagnoosimise käigus infot saada jne), mille lahendamiseks võib kaaluda süsteemi muutmist tervikuna (nt tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustus) või üksikute osade muudatusi süsteemi sees.

Uuringu eesmärk on anda sisend töötervishoiu ja tööohutuse süsteemi osana tervisekahjude tuvastamise ja hüvitamise tõhustamiseks, toetades töötajate tervist ja töövõime säilitamist. Kuigi analoogseid uuringuid on tehtud varem, on olnud analüüsi keskpunktiks terviklik töötervishoiu ja -ohutuse juhtimine⁶, mitte tööst tuleneva tervisekahju tuvastamise ja hüvitamise fookus. Uuringu eesmärk on töötada välja tõendus põhised lahendused tööst põhjustatud tervisekahjustuste diagnoosimise ja hüvitamise protsessi parandamiseks Eestis. Uuringu tulemused annavad sisendi regulatsioonide muutmiseks, töötervishoiuarstide ja tööandjate koostöö efektiivsuse parandamiseks ning Tööinspeksiooni rolli tõhustamiseks haiguste ennetamisel ja uurimisel. Tulemused panustavad täpsemasse diagnoosimisse, töö ja haiguste põhjusliku seose tuvastamise protsessi ja õiglaste hüvitiste määramisse. Uuringust saadud teave aitab kaardistada võimalikud regulatsioonide muudatused, näiteks tööst põhjustatud haiguste ja kutsehaiguste täpsem eristamine, tööst põhjustatud tervisekahjude hüvitismehhanismide ühtlustamine, riikliku ja tööandjate vastutuse jaotuse täpsustamine. Tulemusena luuakse õiglasem ja tõhusam tööst

⁶ Vt nt Masso, M., Veldre, V., Tammik, M., Amos, M., Partei, M. 2015. Töövõimekao hüvitamise süsteem Eestis ja rahvusvaheline võrdlus. Tallinn: Poliitikauuringute Keskus Praxis.

põhjustatud tervisekahjude hüvitamise süsteem ning efektiivsem, arusaadavam ja läbipaistva KH ja TPH diagnoosimise protsess. Töötajatele peaks muudatused tooma kaasa suurema õiguskindluse ja lihtsama ligipääsu kahjuhüvitistele. Tööandjatele peaks tekkima selgem arusaam KH ja TPH diagnoosime protsessist ning tööst põhjustatud tervisekahju kahjuhüvitamise süsteemist.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Uuringus lähtutakse põhimõttest, et isikuandmete töötlemine oleks võimalikult piiratud ja isiku õigusi ei kahjustataks. Isiku nõusolekuta töödeldakse ainult neid andmeid, mis on vajalikud küsitluskutsete saatmiseks ja registriandmete analüüsiks, ning isiku tuvastamist võimaldavate andmete maht hoitakse minimaalse vajalikuna uurimisülesande täitmiseks.

Analüüsi tulemused esitatakse agregeeritud kujul, välistades võimaluse tuvastada üksikuid isikuid. Andmetöötlus ei muuda andmesubjekti kohustusi ega anna talle uusi individuaalseid õigusi, välja arvatud võimalus vastata küsitlusele ja osaleda intervjuus, kui ta nõustub sellega.

Täiendavad kaitsemeetmed hõlmavad järgmisi:

1. Ajaliselt ja erinevate koodidega eraldatud andmevood ühendatud registriandmetele ning küsitluse kontaktidele.

Küsitluse vastuste sidumine registriandmetega toimub pärast küsitluse lõppu, kui andmetest on eemaldatud isikute kontaktandmed. Registriandmed seotakse juurde ainult nende isikute vastustele, kes vastasid kogu küsitlusele. Registriandmete ühendamise võimalus puudub neile vastajatele, kes ei vastanud üldse, keeldusid oma andmete töötlemisest või jätsid vastamise pooleli. Küsitlus ja registriandmete analüüs toimuva järjestikku, mis tähendab et samaaegselt ei ole analüüsi tegeva volitatud töötleja Centari kasutuses isikute küsitlemise kontaktandmed ja ühendatud registriandmed.

Küsitluskutse saatmiseks vajalike kontaktandmete saamiseks peab ühendama TI ja RR andmed, kuna TI andmetes on inimeste kontaktandmed puudulikud (küsitlemiseks on vajalik e-posti aadress). TI saadab RR-le isikukoodide ja pseudokoodide võtme koos tervisekahjustuse liigiga. Küsitluskutseks ja valimi moodustamiseks vajalikud andmed (nimi, e-posti aadress ja tööst põhjustatud tervisekahju liik) saadab RR koos küsitluse pseudokoodiga Centarile.

Centar viib läbi küsitluse, kustutab kõik kontaktandmed ning saadab RR-ile ainult küsitlusele vastanute küsitluse pseudokoodid. Sellele ühendab RR juurde registriandmete pseudokoodi, mille abil liidetakse hiljem küsitlusandmetele juurde registriandmed. Kasutusele võetakse kaks pseudokoodi: registriandmete pseudokood ja küsitluse pseudokood (küsitluskood), et välistada küsitluse kontaktandmete otse sidumise võimalust registriandmetega)

Ühendatud registriandmed edastatavad registripidajad Centarile pärast küsitlusandmetest kontaktide kustutamist. Seega ei ole Centari kasutuses samaaegselt isikute kontaktandmeid ja ühendatud registriandmeid, mis välistab olukorra, kus registriandmed oleksid otseselt tuvastatavad (vt ka taotluse küsimus 8).

2. Registriandmed pseudonüümitakse ja analüüs toimub pseudonüümitud andmetega. Pseudonüümimine toimub enne andmete edastamist Centarile. Centaril pole

ligipääsu pseudonüümimise võtmele.

Andmete liikumise ja pseudonüümimise üldine kirjeldus ja põhjendus on järgnev: TI võtab registrist isikute loetelu, loob neile isikukoodi ja pseudokoodi võtme ning jagab seda võtit SKA ja TK-ga. RR andmepäringu jaoks lisab TI isikukoodi ja pseudokoodi võtmele lisa-andmeühikuna tööst põhjustatud tervisekahju liigi (TPH, KH, TÕ), et RR saaks kasutada sama võtit nii küsitluseks vajalike kontaktandmete edastamiseks kui ühendatud registriandmete edastamiseks. Võtit kasutades võtavad registripidajad registritest päringule vastavas andmekoosseisus andmed ja edastavad need ilma isikukoodita, aga kasutades pseudokoodi, Centarile. Seega saab Centar andmed pseudonüümitud kujul. Registrite vahel liigub pseudonüümimise võti, aga ei liigu teiste registrite andmed. Seeläbi vähendatakse ühendatud registriandmete analüüsiks vajalike andmete liikumist ning isikute tuvastamist minimaalse võimalikuni. Andmete ühendamise protsessi tulemusena moodustub pseudonüümitud (umbisikustatud) andmebaas, mida Centar kasutab andmete statistiliseks töötamiseks vastavalt isikuandmete kaitse seaduse § 6 lõikele 1 analüüsi eesmärkide saavutamiseks. Protsessi detailsem kirjeldus esitatakse taotluse küsimuse nr 8 vastuses.

3. Vabatahtlik ja informeeritud osalemine küsitlusele vastamisel ja intervjuudes.

Küsitluses ja intervjuudes osalemine toimub ainult isiku nõusolekul. Küsitluskutses selgitatakse, kust kontaktandmed pärinevad ja kuidas andmeid kasutatakse. Vastaja võib küsitlusest keelduda, mille järel tema poole rohkem ei pöördata. Neile, kes küsitlusele vastamisest keeldunud ei ole, kuid kes pole veel ka küsitlust täitnud, saadetakse meeldetuletusi maksimaalselt kolm korda, et inimesi mitte ülemääraselt tülitada. Küsitluse viimase küsimusena küsitakse isiku nõusolekut temaga intervjuu läbiviimiseks ja intervjuudele värvatakse inimesi nende seast, kes nõusoleku andsid. Seega toimub hilisem intervjuueerimine ainult isiku nõusolekul. Enne intervjuud nõusoleku tagasi võtnud inimestega me intervjuud ei tee ja pärast intervjuud nõusoleku tagasi võtnud inimeste intervjuud me kustutame. Piisava hulga intervjuude tagamiseks kaasame valimisse suurema arvu potentsiaalseid intervjuueeritavaid.

4. ETU ja TEU analüüs toimub Statistikaameti teadlaste keskkonnas (RDP), kus isikuid tuvastada ei saa (andmed pseudonüümitud kujul). Kõik väljastatavad tulemused läbivad aimatavuse kontrolli, et välistada üksikisikute identifitseerimise võimalus.

Kuna uuringus kasutatakse juba varem kogutud riiklikke andmeid ja valimipõhiseid küsitlusi, **minimeeritakse inimeste lisaküsitlemise vajadust ja välditakse andmesubjektide tarbetut koormamist.** ETU ja TEU on laiaulatuslikud regulaarsed valimipõhised Eesti elanike küsitlused, milles muuhulgas küsitakse inimese hinnangut oma tervislikule seisundile, tervisekahjustuste olemasolule ja tööga seotusele. Kasutades varem kogutud andmeid välistame vajaduse inimestelt küsida samu küsimusi ja minimeerime inimeste tülitamist andmekogumise eesmärgil. Andmed on kogutud varasemalt vastavalt Statistikaametile kehtivatele riiklikele reeglitele ja ülesannetele.

Uuringu tulemused ei mõjuta üksikisikuid otseselt, vaid aitavad kujundada poliitikasoovitusi, mis võivad tööst põhjustatud tervisekahjuga inimesi kaudselt uue poliitika näol mõjutada tulevikus.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis⁷ asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

⁷ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite

1. Pseudokoodi ja küsitletavate koodi loomine ja liikumine registrite vahel

- a. TI loob isikukoodide ja pseudokoodide võtme ja saadab selle SKA-le ja TK-le. SKA ja TK näevad isikukoodi-pseudokoodi võtit, aga ei näe TI andmeid.
- b. TI lisab isikukoodide ja pseudokoodide võtmele tervisekahjustuse liigi andmed (TPH, KH, TÕ) ja saadab RR-le. RR näeb isikukood-pseudokood-tervisekahjustuse liik võtit, aga ei näe muid TI andmeid.
- c. RR teeb pseudokoodide võtit kasutades küsitluse valimiväljavõtte ja lisab valimiväljavõttele küsitluskoodid ehk küsitluse pseudo-id koodid. Küsitluskood erineb pseudokoodist, mille lõi TI, kuid RR säilitab küsitluskoodi ja pseudokoodi vahelise seose võtme.

2. Küsitluse kontaktandmed

- a. RR saadab Centarile küsitluse valimi väljavõtte jaoks krüpteeritud järgmised andmed: nimi, e-posti aadress, tervisekahjustuse liik, küsitluskood.
- b. Centar kasutab RR saadetud andmeid küsitluse kutsete ja meeldetuletuste saatmiseks. Meeldetuletused saadetakse neile, kes pole vastanud ega keeldunud oma andmete töötlemisest.
- c. Küsitluse lõppedes kustutab Centar küsitluse andmestikust isikut otseselt tuvastavad andmed (nimi ja e-posti aadressi), aga jätab alles küsitluskoodi.
- d. Küsitlusele vastanute küsitluskoodid saadab Centar RR-ile. RR näeb küsitletavate küsitluskoodi, kuid ei näe küsitluse vastuseid.
- e. RR saadab Centarile küsitluskoodi-pseudokoodi võtme ainult nende vastajate kohta, kes küsitlusele vastasid. Centar saab pseudokoodi abil siduda küsitluse vastustele juurde ühendatud registriandmed. Centar ei tea nende inimeste küsitluskoodi ja pseudokoodi võtit, kes ei vastanud või jätsid vastamise pooleli.
- f. RR kustutab küsitluskoodi-pseudokoodi võtme pärast info edastamist Centarile.

3. Ühendatud registriandmete analüüsi andmete liikumine

- a. TI, SKA, TK ja RR võtavad registrist välja päringule (päringu andmete koosseisu vt taotluse punkt 9.2 vastusest) vastavad andmed isikute kohta, kellele TI lõi pseudokoodi võtme (selle loetelu punkt 1a).
- b. TI, SKA, TK ja RR asendavad andmete väljavõttes isikukoodid pseudokoodiga.
- c. TI, SKA, TK ja RR saadavad pseudokoodidega andmestikud krüpteeritud Centarile nii, et Centar ei näe isikute isikukoodi.

4. Eesti tööjõu-uuringu ja tööelu uuringu andmed – andmed on eelnevalt juba pseudonüümitud ja tegemist on valimipõhise küsitluse andmetega, mistõttu pole tegemist isikustatud andmetega ning tuvastamise võimalus on keeruline ja kaudne. Andmeid analüüsitakse Statistikaameti serveris kaugpõrdumise teel teadlaste keskkonnas (RDP). Statistikaamet teeb andmed Centarile kättesaadavaks teadlaste keskkonnas selle uuringu tarbeks loodud kaustas. Keskkonnast välja saab saata ainult agregeeritud analüüsi tulemusi, kus ükski inimene pole tuvastatav. Tulemid kontrollitakse enne välja saatmist üle Statistikaameti töötajate poolt.

Registrite vahel ja registrite ning Centari vahel liiguvad andmed kokkulepitud isiku isikukoodiga krüpteerituna, e-kirja teel. Centar kasutab selleks meiliteenust Microsoft Office 365 teenuse raames, mis on seadistatud kasutama Euroopa Liidu riikides asuvaid servereid.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

- 1. Ühendatud registrite** andmed kõikselt viimase 10 aasta jooksul kutsehaiguse või tööst põhjustatud haiguse diagnoosi saanud või tööõnnetusse sattunud isikute kohta. Päringu kavatakse teha perioodi 2015-2024 kohta. Kuna taotluse tegemise hetkel pole 2024. a registreeritud andmed veel avalikud, siis inimeste arvu suurusjärgu hindamiseks tuuakse allolevas tabelis perioodi 2014-2023 andmed.

Tabel 1. Perioodil 2014-2023 registreeritud kutsehaigused, tööõnnetused ja tööst põhjustatud haigused

	Tööõnnetused	Kutsehaigused	Tööst põhjustatud haigused
2014	4644	56	138
2015	4800	50	128
2016	5098	39	95
2017	5209	37	78
2018	5170	49	55
2019	4277	34	57
2020	3641	22	87
2021	3887	16	38
2022	3712	24	37
2023	3296	13	38
Kokku	43734	340	751

Allikas: Tööinspeksioon

- 2. Küsitluse** kontaktandmed päritakse kõikselt viimasel 10 aastal registreeritu kutsehaiguste ja tööst põhjustatud haigustega inimeste kohta, kes on väljavõtte tegemise hetkel elus (ligikaudsed arvud perioodi 2014-2023 järgi on vastavalt 340 ja 751 inimest). Tööõnnetuses olnud inimestest tehakse valim selliselt, et valimisse võetakse 10% tööõnnetusse perioodil 2015-2024 sattunud inimestest, kes on valimi väljavõtte tegemise hetkel elus. Perioodi 2014-2023 TÕ valimi suuruseks kujuneks vähem kui 4373, täpset arvu ei saa hinnata, kuna pole teada, kui paljud tööõnnetusse sattunud inimestest on küsitluse tegemise ajaks elus. See tähendab, et RR saadab kontaktandmed iga 10. isiku kohta, kelle tööst põhjustatud tervisekahju liik on TÕ ja kes on valimi tegemise hetkel elus.

Kõikne valim KH ja TPH inimeste küsitlemiseks on vajalik, kuna küsitlusele vastamine on vabatahtlik ja paljud inimesed tõenäoliselt ei nõustu küsitlusele vastama. Tavapärase vastamismäär elektroonilises küsitluses on ca 20%, mis tähendab, et eeldatav vastuste hulk oleks 68 vastust kutsehaigetelt, 150 vastust tööst põhjustatud haigusega inimestelt ja 874 vastust tööõnnetuses olnud inimestelt. TPH ja KH inimeste hulk, kelle andmete pealt on võimalik analüüsi teha on väga väike statistiliste üldistuste tegemiseks ja seetõttu ei saa vähendada valimi suurust. TÕ-si on rohkem ning seetõttu on võimalik selle tervisekahjustuse liigi korral küsitleda valimit üldkogumist. Kuna TPH ja KH inimeste tervisekahju kujunemine, selle tuvastamine ja sidumine konkreetse töökeskkonna ja tööandjaga erineb oluliselt TÕ-st, siis on hädavajalik eristada analüüsis neid tööst põhjustatud tervisekahju liike.

- 3. Intervjuud** teeme küsitletud inimeste seas, kes nõustuvad küsitluses enda intervjuueerimisega. Kokku kavandame 10 intervjuud TPH ja KH inimeste seas. KH või TPH diagnoosi saanud inimeste intervjuueerimise eesmärk on kaardistada nende kogemus alates tööga seotud haiguse kahtlustusest, tööga seose tuvastamise otsuse ning diagnoosi

saamiseni. Lisaks uuritakse nende ja ka TÕ edasist teekonda kompensatsiooni taotlemisel ning selle saamisel või mitte saamisel. Seetõttu peaks intervjueeritavate valim hõlmama võimalikult erinevate kogemuste ja teekondadega inimesi, et anda terviklik ülevaade protsessi erinevatest etappidest ja võimalikest takistustest.

- 4. ETU ja TEU andmed** on Statistikaametil olemas ja kogutud varasemalt. ETU on iga-aastane valimipõhine küsitlusuuring, mille valim on ca 10 000 inimest vanuses 15-74 aastat⁸. TEU valimis on vähemalt viie töötajaga majanduslikult aktiivsed ettevõtted ja nende ettevõtete töötajad, kokku on valimis ca 1000 ettevõtete ja ca 8000 töötajat⁹.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

- 1. Ühendatud registriandmed** - viimased 10 aastat 2015-2024 ja SKAst lisaks sotsiaalmaksuga makstutatud töise tulu andmed perioodil 2010-2024, mis võimaldab analüüsida töise tulu dünaamikat enne ja pärast tervisekahju tekkimist.
- 2. Küsitluse valim** – 2015.-2024. aastal registreeritud tööst põhjustatud haiguse, või kutsehaiguse diagnoosiga ja tööõnnetuse sattunud inimesed
- 3. Statistikaameti küsitluste andmed. Eesti tööjõu-uuringu** andmetele ligipääs taotletakse neile aastatele, mil andmetes on tööst põhjustatud tervisekahju kohta lisamoodulid või küsimused. Need aastad on: 2007, 2013, 2015, 2017, 2019, 2020, 2021 ja 2023. Eesti tööelu-uuringu osaks on tööga seotud tervise andmed ja tööelu-uuringu ligipääs taotletakse nendeks aastateks, mil uuringut tehti, s.o 2009, 2015, 2021.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

- 1. Ühendatud registriandmete** väljavõtete tegemisel töödeldakse järgmisi andmeid järgmiste registripidajate juures:

Tööinspeksioon:

- Isikukood
- Isiku pseudokood (registrite vahel liikumiseks pseudokoodi ja isikukoodi võti)
- KH v TPH diagnoosimise aeg/TÕ toimumise aeg
- Juhtumi registreerimise aeg (kombinatsioonis eelnevaga annab sisendi inimese ajale teekonnal diagnoosist või õnnetusest andmekogus registreerimiseni)
- KH v TPH diagnoos/TÕ vigastuse liik, vigastatud kehaosa ja õnnetuse raskusaste
- Tervisekahju põhjustanud ohutegurid
- Töötaja sotsiaaldemograafiline taust:
  - Sugu
  - Sünniaasta ja kuu
  - Amet/ametid
  - KH ja TPH elukoha maakond
- Tööandja(te) taust:
  - Tegevusala (EMTAK)
  - TÕ töökoha maakond
  - Tööandja töötajate arv
  - Töösuhte algusaeg KH/tööstaaž TPH ja TÕ

Töötukassa:

- Isikukood/pseudokood

⁸ Vt metoodika detailsemat kirjeldust 2011. aasta metoodikakogumikust: <https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-12/Eesti%20t%C3%B6%20B6%C3%B6j%C3%B5-uuring.pdf>

⁹ Vt metoodika detailsemat kirjeldust 2017. a avaldatud metoodikakogumikust: <https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-12/TEU%20metoodika.pdf>

- b. Töövõime hindamise taotlemise aeg või ajad (sh esmase töövõime hindamise aeg ja korduvad töövõime hindamise ajad)
- c. Töövõime hindamise tulemus (osaline töövõime/puuduv töövõime/töövõime pole vähenenud)
- d. Vähenenud töövõime alguse ja tegelik lõpu aeg (mitte määratud vaid tegelik)
- e. Makstud töövõimetoetuse summa kuude kaupa
- f. Töövõimetoetuse saamise perioodi alguse ja lõpu kuupäev

Sotsiaalkindlustusamet:

- a. Isikukood/pseudokood
- b. Makstud kahjuhüvitise summa (sh hüvitise vähendamise alused ja summa) kuude kaupa
- c. Kahjuhüvitise maksmise alguse aeg
- d. Töövõimetoetuse ulatuse määramise aeg alates 2010. aastast
- e. Töövõimetoetuse ulatuse määramise tulemus alates 2010. aastast
- f. Makstud töövõimetuspensioni summa kuude kaupa alates 2010. aastast
- g. Tõiselt tulult makstud sotsiaalmaksu suurus kuude kaupa alates 2010. aastast

Rahvastikuregister:

- a. Isikukood/pseudokood
- b. Isiku surma aeg
- c. Isiku haridustase
- d. Isiku elukoha maakond

2. Küsitluse tegemiseks vajalikud andmed, mida töödeldakse enne isikute nõusoleku küsimist rahvastikuregistris

- a. Isikukood/pseudokood/küsitluse pseudokood
- b. Isiku ees ja perekonnanimi (kuna esineb olukordi, kus mitu inimest kasutab sama e-posti aadressi, siis on tarvilik lisada küsitluse kutsele isiku nimi)
- c. Isiku e-posti aadress
- d. Isiku tööst põhjustatud tervisekahjustuse tüüp (TPH, KH, TÕ)

3. Intervjuud TPH, KH või TÕ inimestega

- a. Intervjueerimiseks küsime nõusoleku ja vastavalt inimese eelistusele e-posti aadressi või telefoninumbri küsitluse ankeedi viimase küsimusena

4. Statistikaameti küsitlusuuringud kus töödeldakse ainult pseudonüümitud andmeid, mis ei ole kitsalt võttes isikuandmete töötlemine. Eesti tööjõu-uuringu ja tööelu-uuringu raames kogutakse küsitlusankeedi alusel laiaulatuslik andmestik inimeste töötingimuste ja töötamise kohta. Andmete koosseisu aluseks on ankeedid, mis kajastuvad küsitluse metoodikadokumentides. Kuna Centari jaoks on sisuliselt tegemist anonüümsete andmetega (vt käesoleva taotluse küsimuse nr 5 vastusest punkti 4), küsitlusandmete koosseisus on Statistikaametil andmestikud juba ette valmistatud (eraldi andmete ettevalmistus nõuab täiendavat aja ja raha kulu), analüüsis läheb vaja erinevaid taustaandmeid (tööturustaatus, sotsiaal-demograafilise tausta, töökoha jm kohta) ning tööga seotud tervisekahju andmeid, siis on otstarbekas andmestikud teha kättesaadavaks küsitluse andmete koosseisus. Andmete koosseisu vt tööjõu-uuringu kohta <https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-12/Eesti%20t%C3%B6%20uuring.pdf>

vt tööelu uuringu kohta <https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-12/TEU%20metoodika.pdf>

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

1. Ühendatud registriandmed:

- a. **Tööinspeksioon** – töökeskkonna andmekogu
- b. **Töötukassa** – töötukassa andmekogu
- c. **Sotsiaalkindlustusamet** – sotsiaalkaitse infosüsteem (SKAIS)

d. Rahvastikuregister

2. Küsitluse kontaktid:

a. Tööinspeksioon – töökeskkonna andmekogu

b. Rahvastikuregister

3. Küsitlusandmete kogumine kavandatav küsitlusankeet ja küsitluse kutse on lisatud taotlusele (vt taotluse lisa 4)

4. Intervjuud TPH, KH või TÕ inimestega – intervjuu esialgne kava ja nõusolekuvorm on lisatud taotlusele (vt taotluse lisa 3)

5. Statistikaameti küsitlusuuringud – küsitluslehed, vt käesoleva taotluse küsimuse 9.2 vastuse punktis 4 viidatud metoodikaraportid. Selles punktis käesoleva uuringu tarbeks isikuandmeid ei töödelda. Tegemist on juba varasemalt pseudonüümitud andmekogudega, mis tehakse andmete töötlejale kättesaadavaks, tehniliselt pole tegemist isikuandmete töötlemisega käesolevas uuringus.

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Jah, andmeandjatega on konsulteeritud andmete koosseisu ja andmete liikumise skeemi sobivuse kokku leppimiseks.

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)?

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.

1. Registriandmete ühendamisel:

a. TI loob päringu tegemisel pseudonüümimiseks (isikukood/registriandmete pseudokood) võtme ja edastab selle SKAle, TKle, RRle

b. TI, TK, SKA ja RR pseudonüümivad registriandmete päringu andmed enne nende edastamist Centarile

c. Analüüs toimub pseudonüümitud andmeid kasutades

2. Küsitlus:

a. Küsitluse andmed kogub Centar RRi edastatud kontakte kasutades isikustatult

b. Küsitluse andmete kogumise lõppedes teeb Centar valimi isikutest, kes andsid nõusoleku intervjuul osalemiseks, säilitades eraldi nende isikute küsitluses antud kontaktandmed ja nime ning valimi karakteristikutena (tervisekahjustuse liigi, kellelt ja millist kompensatsiooni inimene sai, elukohta regioonini, soo ja vanuse). Intervjueerimise kontakt- ja taustaandmed säilitatakse eraldi analüüsitavaatest küsitluse andmetest.

c. Küsitluse andmete kogumise perioodi lõppedes ja intervjueerimiseks nõusoleku andnud isikute valimi andmete eraldamise järel kustutab Centar küsitluse andmestikust:

i. nime

ii. e-posti aadressi

iii. intervjueerimise nõusoleku käigus edastatud kontaktandmed

d. Küsitlusele vastanute pseudokoodide loetelu saadab Centar RR-i ja RR saadab vastuseks registriandmete pseudokoodi ja küsitluse pseudokoodi võtme

e. RR-i saadetud võtit kasutades seotakse otsese tuvastamise võimaluseta küsitluse andmetele registriandmete pseudokoodiga registriandmed

f. Analüüs toimub pseudonüümitud andmetega.

3. Intervjueerimiseks loodud eraldi valimit isiku kontakt- ja taustaandmetega hoitakse kuni intervjueerimise perioodi lõpuni, misjärel see kustutatakse. Intervjuude salvestistest tehakse transkriptsioonid, millest eemaldatakse isiku otsest tuvastamist võimaldavad

viited (isikute ja kohtade nimed eemaldatakse). Intervjuude analüüs toimub anonüümseks muudetud transkriptsioone kasutades.

4. Statistikaameti küsitlusandmed – on pseudonüümitud varasemalt, enne selle uuringu tegemist.

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

1. Registriandmete koosseis – vt taotluse küsimuse nr 9.2 vastust
2. Küsitluse andmed – andmete kavandatah koosseis vt küsitlusankeedi kavandit, lisatud taotlusele (lisa 4)
3. Statistikaameti varem pseudonüümitud küsitluste andmete koosseis vt metoodikaraportid, mida viidatakse taotluse küsimuse nr 9.2 vastuse punktis 4.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

1. Pseudonüümimiseks kasutavad TI, TK, SKA ja RR koodivõtit, mis seob registriandmete pseudokoodi isikukoodiga. Koodivõtme loob TI ja edastab selle TKle, SKAle ja RRle
2. Koodivõtit võib olla vaja andmepäringute kontrollimiseks ja täpsustamiseks, kui andmepäringus oli viga. Vead päringus ilmnevad analüüsi käigus, kui märgatakse ebakõla mõne andmevälja väärtustes. Selliste päringuvigade parandamiseks võib olla vaja koodivõtit kasutada ka pärast esialgse päringu tegemist. TK, SKA ja RR kustutavad koodivõtme kaks kuud pärast andmete edastamist Centarile (eeldatavalt III kvartal 2025), TI hoiab koodivõtit uuringu lõpuni (eeldatavalt II kvartal 2026)
3. Küsitluse andmed pseudonüümib Centar, kasutades RRi loodud küsitluse pseudokoodi – registriandmete pseudokoodi võtit. RR edastab Centarile küsitluse andmete kogumiseks küsitluse kontaktandmed koos küsitletavate küsitlusekoodiga. Pärast küsitluse toimumist kustutab Centar andmetest kontaktandmed ja intervjuerimise nõusoleku andmed, aga säilitab küsitletava küsitlusekoodi. Küsitlusele vastanute küsitletavate koodid saadab Centar RR-ile. RR saadab vastu küsitletavate koodi-pseudokoodi võtme. Centar asendab küsitluse andmetes küsitletava koodi pseudokoodiga. Centari kasutusse jäävad pseudonüümitud küsitluse ja registriandmed. Pseudokoodi-küsitluse koodi võtme kustutavad RR ja Centar kaks kuud pärast pseudonüümimist (eeldatavalt III kvartalis 2025), see annab võimaluse analüüsi käigus ilmnenud vigade korral korrigeerida võtme vigasest rakendamisest tulenevaid probleeme.

10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.

Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.

1. Ühendatud registriandmed – kustutatakse pärast uuringu lõppu (eeldatavalt II kvartal 2026)
2. Küsitluse andmed – kustutatakse pärast uuringu lõppu (eeldatavalt II kvartal 2026),
3. Intervjuude kontakteerumise andmestik kustutatakse pärast intervjuude toimumist, helisalvestised kustutatakse pärast transkribeerimist, anonüümised transkriptsioonid kustutatakse pärast uuringu lõppu (eeldatavalt II kvartal 2026)
4. Statistikaameti riikliku statistika jaoks kogutud pseudonüümitud küsitluse andmestikke ei looda käesoleva uuringu tarbeks ja nende säilitamine toimub riikliku statistika reeglite alusel. Centari ligipääs andmetikele lõppeb uuringu lõppedes (eeldatavalt II kvartal 2026).

11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest?

Jah/ei

Jah

11.1. Kui vastasite ei, siis palun

põhjendage¹⁰	
11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.	<p>Uuringu erinevates osades teavitatakse inimesi erinevalt.</p> <p>Vastutava töötaja veebilehel teavitatakse avalikkust laiemalt uuringu tegemisest, sh nende andmete analüüsimisest, mille puhul pole võimalik üksikisikuid nende andmete töötlemisest teavitada ja nende nõusolekut andmete töötlemiseks küsida. See on registriandmete ühendamisel ja ühendatud registriandmete analüüsimisel, isikute kontaktandmete kasutamisel küsitluse tegemiseks kontakteerumisel.</p> <p>Pärast isikutega kontakteerumist küsitluse läbiviimiseks küsitakse isikutelt luba, et koguda küsitlusandmeid ja neid töödelda. Juhul, kui inimesed ei nõustu, siis järgnevat andmetöötlust ei toimu. Küsitluse lõpus küsitakse omakorda luba, et isikuga kontakteeruda intervjuerimiseks.</p>
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused¹¹?	<p>Andmekaitse tingimused on leitavad:</p> <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi andmekaitsetingimused on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel https://www.mkm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/isikuandmete-tootlemine</p> <p>Tööinspektsiooni andmekaitsetingimused on Tööinspektsiooni veebilehel https://www.ti.ee/asutus-uudised-ja-kontaktid/info/isikuandmete-tootlemine</p> <p>Statistikaameti relevantsete andmekaitsetingimused esitatakse inimestele küsitlusandmete kogumisel ja esitatakse Statistikaameti veebilehel (https://stat.ee/et/statistikaamet/andmekaitse).</p> <p>Sotsiaalkindlustusameti andmekaitse tingimused esitatakse SKA veebilehel (https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/isikuandmete-tootlemine).</p> <p>Töötukassa andmekaitsetingimused esitatakse Töötukassa veebilehel (https://www.tootukassa.ee/et/andmekaitsetingimused/eesti-tootukassa-andmekaitsetingimused)</p> <p>Centari andmekaitsetingimused on Centari veebilehel https://centar.ee/andmekaitsetingimused</p> <p>Küsitluse andmekaitse tingimused kirjeldatakse küsitluse alguses (vt lisatud manus taotlusele).</p>

<p>12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse¹²</p> <p><i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i></p>	<p>Ei</p>
---	-----------

¹⁰ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

¹¹ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

¹² Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	-
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	-

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

_____
(allkirjastaja ees- ja perenimi)¹³

_____
(allkiri ja kuupäev)

Taotluse lisad¹⁴:

Lisa 1: <i>Seaduse alusel loodud valdkonnapõhise eetikakomitee seisukoht (juhul, kui on olemas)</i>	Eetikakomiteele on taotlus esitatud samaaegselt andmekaitseinspektsiooni taotlusega
Lisa 2: Hankeleping (sh lisana tehniline kirjeldus)	Lisatud
Lisa 3: Intervjuude kavandid, sh nõusolekuvormid	Lisatud
Lisa 4: Küsimustiku kavand, sh nõusolekuvorm	Lisatud
Lisa 5: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebis avaldatav uuringu teavitus	Lisatud
Lisa 6: Mõjuhinnang	Lisatud
Lisa 7: Turvameetmed	Lisatud
Lisa 8: Registriandmete liikumise skeem	Lisatud

¹³ Taotluse saab allkirjastada vaid isik, kellel on vastava asutuse/ettevõtte esindusõigus või teda on volitatud taotlust esitama. Kui allkirjastaja on volitatud taotlust esitama, siis esitada volitust tõendav dokument (volikirj, leping vms).

¹⁴ Kui nimetatud lisasid ei ole, siis palume need kustutada.